

การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย :

ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวสายทิพย์ สุคติพันธ์

004231

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นล้วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี ค่าสมรรถนะบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2524

POLITICAL SOCIALIZATION OF THAI YOUTHS : A CASE STUDY OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Saitip Sukatipanta

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

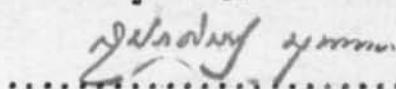
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะ
กรณีการเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวสายทิพย์ สุคติพันธ์

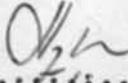
ภาควิชา การปักธงชัย

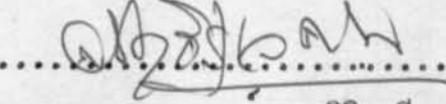
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญมงกර

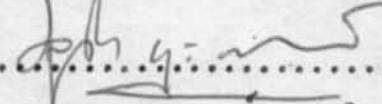
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นิมิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญมงกර)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วงศ์ไกรเดช)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เล็ก ชีรรัตน์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญมงกර)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะ
กรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต นางสาวสายทิพย์ สุคิดพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต มนูญมกุฎ

ภาควิชา การปักธงชัย

ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งประสงค์ที่จะศึกษาการเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชน
ที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในแง่ของ ความสนใจ
ทางการเมือง ความรู้สึกมีประสีที่ทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง
และความคิดเห็นที่ประสีที่ทางการเมือง ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ
ที่อาจมาในการศึกษา คือ เพศ ระดับชั้นเรียนหรืออายุ บลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 มัธยม
ปีที่ 2 มัธยมปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 779 คน จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2523 โดย
ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นตอน การวิจัยไทรแบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บ
รวบรวมข้อมูล และจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้วิธีการทางสถิติ โดยการ
ทดสอบทางสถิติ เช่น ANOVA และ correlation และ หาค่าเฉลี่ยร้อยละ และ หาค่ามัธยมเลขคณิต

ผลการวิจัยพบว่า

- นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉลี่ยมี
ระดับความสนใจทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มีระดับความรู้สึกมีประสีทางการเมือง

การเมืองก่อนห้างสูง มีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับปานกลาง

2. เพศไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง และ ระดับความรู้สึก
มีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่เพศมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมือง
ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยพบว่า นักเรียนชายมีระดับความไว้วางใจ
ทางการเมืองสูงกว่านักเรียนหญิง

3. ระดับชั้นเรียน หรือ อายุ มีอิทธิพลต่อ ความสนใจทางการเมือง
ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และ ความไว้วางใจทางการเมือง
ตลอดจน ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ .05 โดยพบว่า ยิ่งเด็กมีระดับชั้นเรียนสูงขึ้น ยิ่งมีความสนใจทาง
การเมืองสูงขึ้น มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงขึ้น แต่จะมีความไว้วาง
ใจทางการเมืองลดลงตามลำดับ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง
และความไว้วางใจทางการเมืองของนักเรียน ตลอดจน ความคิดเห็นต่อประสิทธิ-
ภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์
กับระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
โดย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีระดับความรู้สึกมี
ประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

5. ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวของนักเรียนไม่มีความ
สัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง ระดับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง
ความไว้วางใจทางการเมือง ตลอดจน ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการ
ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล

Thesis Title Political Socialization of Thai Youths :
 A Case Study of Secondary School Students
 in Bangkok Metropolis.

Name Miss Saitip Sukatipanta

Thesis Advisor Associate Professor Suchit Boonbongkarn, Ph.D.

Department Government

Academic Year 1981

ABSTRACT

This research was designed to study the political socialization of the students in secondary schools in Bangkok Metropolitan area concerning political interest, political efficacy, political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government. The variables employed are sex, grade level, learning achievement and socioeconomic status. Multistages sample used in this research covered 779 students chosen from grade 7 to grade 12. The methods of the study is based upon empirical study or field survey research by using questionnaire. Data analysis was presented in percentage, Chi-square test and arithmetic mean. The test results were reported by using tables with description.

The study produced the following results :

1, The secondary school students in Bangkok Metropolitan area in general possess low level of political interest but high level of sense of political efficacy. The finding also reveals

that the students' political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government are at medium level.

2. The students's political interest, sense of political efficacy and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government are not found to correlate with sex. Chi-square is not significant; the null hypothesis cannot be rejected. However, political trust of the students is significantly correlated with sex at .05 level. The boys have higher level of political trust than the girls.

3. Age or grade level shows a strong relationship to the level of political interest, sense of political efficacy, political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government at the .05 level of statistical significance. The students in higher grade level are likely to have higher level of these political orientations.

4. The students' political interest, political trust and evaluative attitude towards the effectiveness of the Government is not correlated with their learning achievements. Chi-square is not significant; the null hypothesis cannot be rejected. Concerning sense of political efficacy, the students with higher learning achievements are likely to possess a higher level of sense of political efficacy.

5. The socioeconomic status did not affect the students' political orientations. Chi-square is not significant; the null hypothesis cannot be rejected.

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
กิติกรรมประกาศ
รายการตารางประกอบ

บทที่ 1 บทนำ	1
สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	12
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	13
สมมติฐานในการศึกษาวิจัย	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
การทำเนินการวิจัย	17
กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	19
การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	21
การรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 2 แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	25
การเรียนรู้ทางการเมือง	25
ตัวการในการเรียนรู้ทางการเมือง	29
เนื้อหาสาระของการเรียนรู้ทางการเมือง	32
การเรียนรู้ทางการเมืองในวัยเด็ก	36
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง	46
ความไว้วางใจทางการเมือง	50

บทที่ 3 การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ความสนใจทางการเมือง	56
ความสนใจทางการเมือง	56
ความรอบรู้ทางการเมือง	63
การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทางสื่อมวลชน	66
การพูดคุยกันเดี่ยงในประเท็ณทางการเมือง	71
การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปักธงชัยในโรงเรียน	74
การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	79
ความคาดหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต	82
สรุป	87
 บทที่ 4 การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ความรู้สึกมีประลิขภาพทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง	88
ความรู้สึกมีประลิขภาพทางการเมือง	88
ความไว้วางใจทางการเมือง	101
ความคิดเห็นต่อประลิขภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล	110
 บทที่ 5 บทสรุป	117
สรุปผลการวิจัย	117
อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	120
 นarrative	138
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม	145.
ประวัติยุทธ์เขียน	155

รายงานการทดลองฝึกอบรม

รายการที่		หน้า
1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	19
2	ความสนใจทางการเมืองโดยเฉลี่ยของนักเรียน	57
3	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามเพศ	59
4	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามระดับชั้นเรียน	60
5	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามบลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	61
6	ระดับความสนใจทางการเมือง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ / สังคมของครอบครัว	62
7	ระดับความรู้ทางการเมือง จำแนกตามระดับชั้นเรียน	64
8	การเปิดรับสื่อมวลชน : หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์	67
9	การพูดคุยถกเถียงในประเด็นทางการเมือง จำแนกตามชั้นเรียน	72
10	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน	77
11	การเข้าร่วมในการชุมนุม ออกบิประชย นิทรรศการทางการเมือง และการนำเสนอสิ่งเหลือทั้ง	80
12	ความภาคภูมิใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต <i>Subjective competence</i>	83
13	ระดับความรู้สึกมีประทับใจทางการเมืองคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย	91
14	ระดับความรู้สึกมีประทับใจทางการเมือง จำแนกตามเพศ	92
15	ระดับความรู้สึกมีประทับใจทางการเมือง จำแนกตามระดับ ชั้นเรียน	93
16	ระดับความรู้สึกมีประทับใจทางการเมือง จำแนกตามบลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	95
17	ระดับความรู้สึกมีประทับใจทางการเมือง จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมของครอบครัว	97

รายการที่	หน้า
18 ระดับความไว้วางใจทางการเมือง ก็คเป็นคะแนนเฉลี่ย	103
19 ระดับความไว้วางใจทางการเมือง จำแนกตามเพศ	105
20 ระดับความไว้วางใจทางการเมือง จำแนกตามระดับชั้นเรียน	106
21 ระดับความไว้วางใจทางการเมือง จำแนกตามยศสัมฤทธิ์ทางการเรียน	108
22 ระดับความไว้วางใจทางการเมือง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว	109
23 ความคิดเห็นที่ประسีดิภพของรัฐบาล ก็คเป็นคะแนนเฉลี่ย	112
24 ความคิดเห็นที่ประสีดิภพของรัฐบาล จำแนกตามเพศ	113
25 ความคิดเห็นที่ประสีดิภพของรัฐบาล จำแนกตามระดับชั้นเรียน	114
26 ความคิดเห็นที่ประสีดิภพของรัฐบาล จำแนกตามยศสัมฤทธิ์ทางการเรียน	115
27 ความคิดเห็นที่ประสีดิภพของรัฐบาล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว	116

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงให้ครุยความร่วมมือและความช่วยเหลือ
อย่างที่จากหลายท่าน แรกสุด ก็คือ บิคามารถาของผู้วิจัย ซึ่งได้ให้กำลังใจและการ
สนับสนุนในทุกด้าน รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตร บุญเมgar อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากตลอด
มา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแวง อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับระเบียบ
วิธีวิจัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
เครื่องคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หนองไกร เอื้อ
ประชานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ลิขิต ชีระเวศิน
ที่ได้กุศลรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ตรวจแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการรับร่วมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีเยี่ยมจากอาจารย์
และนักเรียนในโรงเรียนทั่ง ๆ ที่เป็นหน่วยวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่
นิยามาตน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนกุนันท์ธารามวิทยาคม เชิดหวยขาว ที่ได้
ให้ความช่วยเหลือในการทดสอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือ
จากเพื่อน ๆ อีกหลายคน ซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ
โอกาสสืบต่อ

สายทิ้ย ศุภกิพันธ์